

תרומות חברות ציבוריות בישראל

1 הקדמה ורקע

1

2 מסצאים עיקריים

2

3 השוואת דפוסית התרומה בין ענפי הכלכלה השונים

3

4 פירוט התורמות המובילות לפי ענף כלכלי

4

הקדמה ורקע

המכון למשפט ופילנתרופיה

המכון למשפט ופילנתרופיה פועל בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב לפיתוח מחקר, הוראה והכשרה לקידום פילנתרופיה בישראל, ולשילוב מיטבי של פילנתרופיה במדיניות החברתית והכלכלית בישראל. שאלת המפתח שלנו היא "מה תפקידו של מימון פרטי (תרומות) בקידום החברה בישראל?" בהקשר זה אנו חוקרים למשל כיצד מאפיינים של ישראליות באים לידי ביטוי בעשייה פילנתרופית, מהם החסמים המשפטיים שיש להסיר על מנת לעודד תרומות פילנתרופיות בישראל, באילו תנאים מצויה הפילנתרופיה בהלימה עם עקרונות של צדק, מה הקשר בין פילנתרופיה והשקעות אימפקט ועוד.

מעלה

מעלה הוא ארגון גג של כ-135 חברות מהמובילות במשק הישראלי, הפועל לקידום נושאים של אחריות תאגידית ולפיתוח הסטנדרטים של ניהול אחראי בישראל.

מאז נוסד ב-1998, מעלה (ע.ר) פיתח סט ייחודי של כלים וידע בתחום הסטנדרטים הוולונטאריים של האחריות התאגידית בישראל במטרה להגביר את ההשפעה החיובית של עסקים על החברה והסביבה. תהליכי עבודה אלו זוכים לרמה גבוהה של לגיטימציה ואמון מצד המגזרים העסקי, החברתי והממשלתי. הפלטפורמות הייחודיות של מעלה כוללות בין היתר רשת עמיתים לומדת, אשר לאורך השנים הוכיחה עצמה ככלי אפקטיבי לפיתוח והטמעה של נושאים חברתיים בעסקים כגון רתימת מעסיקים להגברת גיוון בתעסוקה. זאת לצד דירוג מעלה המהווה את הדירוג היחידי לאחריות תאגידית של חברות בישראל וזוכה לרמה גבוהה של אמון ולגיטימציה כמסגרת להגדרת סטנדרטים וולונטריים בתחום האחריות התאגידית.

ממצאים עיקריים

תובנות עיקריות

- בשנת 2021 120 חברות הגדילו תרומה ביחס לשנה קודמת ו-64 חברות הקטינו תרומה. זאת לעומת שנת 2020 בה התמונה הפוכה.
- על אף העלייה במספר החברות שהגדילו תרומה הסך הכולל של התרומות נותר דומה. זאת משום שבשנת 2020 מספר חברות מזון וקמעונאות השיאו תרומה משמעותית וחד פעמית על רקע משבר הקורונה.
- חציון אחוז התרומה מהרווח לפני מס של החברות במדד תל אביב 35 עמד על 0.3% (26 חברות דיווחו על תרומה). הנתון החציוני של חברות ציבוריות רווחיות בדירוג מעלה עמד על 0.5%.
- 10 התרומות הגדולות במשק הישראלי תורמות כ-57% מסך התרומות של חברות ציבוריות.
- הבנקים תורמים 34% מסך התרומות של החברות הציבוריות.
- רק 2 חברות מבין 10 התרומות הגדולות פירטו את חלוקת התרומות לפי תחומים בצורה כמותית.
- אילו 190 החברות התורמות והרווחיות היו תורמות 1% מהרווח, סך התרומות של החברות הציבוריות היה גדל ב-576 מיליון ₪ נוספים (170% מהתרומות שניתנו). זאת, במידה רבה הודות לרווחיות גבוהה משמעותית של החברות הללו בשנת 2021 בהשוואה לשנים קודמות (88 מיליארד ₪ בשנת 2021 לעומת 39 מיליארד בשנת 2020, ו-55 מיליארד ₪ בשנת 2019).

תמונת מצב

2020	2021	
462	525	מספר חברות שנסקרו
214	218	מספר חברות תורמות
₪ 344,770,843	₪ 343,300,190	סה"כ התרומה ב-₪
83%	86%	שיעור התרומות הכספיות מתוך כלל התרומות
71	120	מספר חברות תורמות שהגדילו תרומה בהשוואה לשנה קודמת
117	64	מספר חברות תורמות שהקטינו תרומה בהשוואה לשנה קודמת
235	465	רווח ממוצע לחברה תורמת שסיימה ברווח, במיליוני ₪
56	113	מספר החברות שהרווח שלהן גדל בשנה האחרונה

• בשנת 2021, 218 חברות ציבוריות תרמו סך של 343 מיליון ₪. זוהי ירידה של פחות ממחצית האחוז בהשוואה לשנת 2020. זאת למרות שמספרן של החברות התורמות אשר סיימו ברווח כפול בהשוואה לשנה קודמת, וכן הרווח הממוצע שלהן.

היקף התרומה של חברות במדד ת"א 35 עמד על 0.3% לעומת 0.5% אצל החברות במדד מעלה

חציון אחוז תרומה	מספר חברות רווחיות ותורמות	
0.26%	179	חברות ציבוריות ברווח
0.34%	26	מדד תל אביב 35
0.48%	29	מדד מעלה
0.78%	222	חברות בינלאומיות סמך CECP (2021)

- מקובל בעולם להשוות את גובה התרומות של החברות לפי אחוז התרומה מהרווח. אמת המידה המקובלת בעולם היא תרומה של 1% מן הרווח.
- לפי נתונים של ה-CECP לשנת 2021, מגמת הגידול בהיקף התרומות (גידול של 42% מסך ההשקעה בקהילה בין 2018-2020) התהפכה בין 2020-2021.
- בשנה זו היקף ההשקעות בקהילה בקרב 222 חברות ירד ב-20% ועמד על 0.78% מהרווח לפני מס. הירידה נבעה מצמצום היקף התרומות של מוצרים ושרותים שסיפקו החברות במהלך מגפת הקורונה.
- בקרב חברות ציבוריות בישראל הנכללות במדד מעלה, חציון אחוז התרומה מהרווח הוא 0.48% לעומת 0.34% בקרב החברות במדד תל אביב 35.

התרומות הגדולות מבין החברות הציבוריות בישראל הנתונים הם במיליוני ₪

תרומה מהרווח באחוזים	סה"כ תרומה	תרומה בשווה כסף	תרומה בכסף	החברות המובילות בתרומה
0.4	38.0	-	38.0	לאומי
0.5	35.9	7.9	28.0	פועלים
0.7	24.9	-	24.9	ICL
2.6	21.6	21.6	-	שטראוס
0.5	21	1.5	19.4	דיסקונט
0.3	17.2	-	17.2	מזרחי טפחות
0.7	11.1	0.4	10.7	הראל השקעות
1.9	9.8	5.6	4.2	שופרסל
0.4	9.0	2.0	7.0	מגדל ביטוח
1.0	7.4	-	7.4	אלרוב נדלן
-	1,500	*1,500	-	טבע*

• הנתונים של חברת טבע מתייחסים לסך התרומות של החברה בעולם. יחד עם זאת, בנתונים המצרפיים לאורך הדו"ח, כלולה התרומה של טבע בישראל בלבד (5.3 מליון ₪).

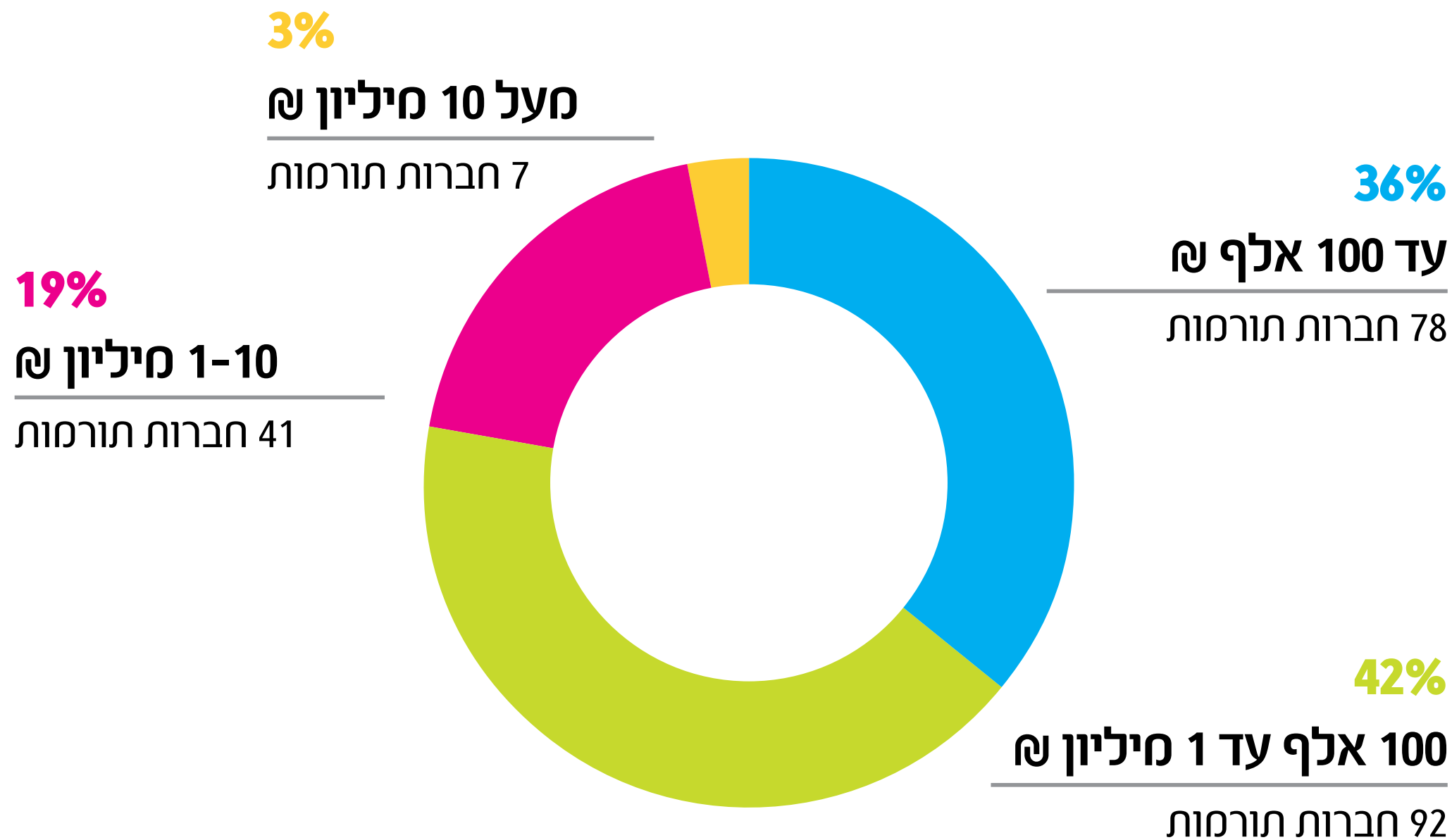
חברות אשר הגדילו תרומה בין 2020 ל-2021

הנתונים הם במיליוני ₪, תנאים: תרומה גדלה ב-25% ו/או בחצי סיליון ₪ ויותר

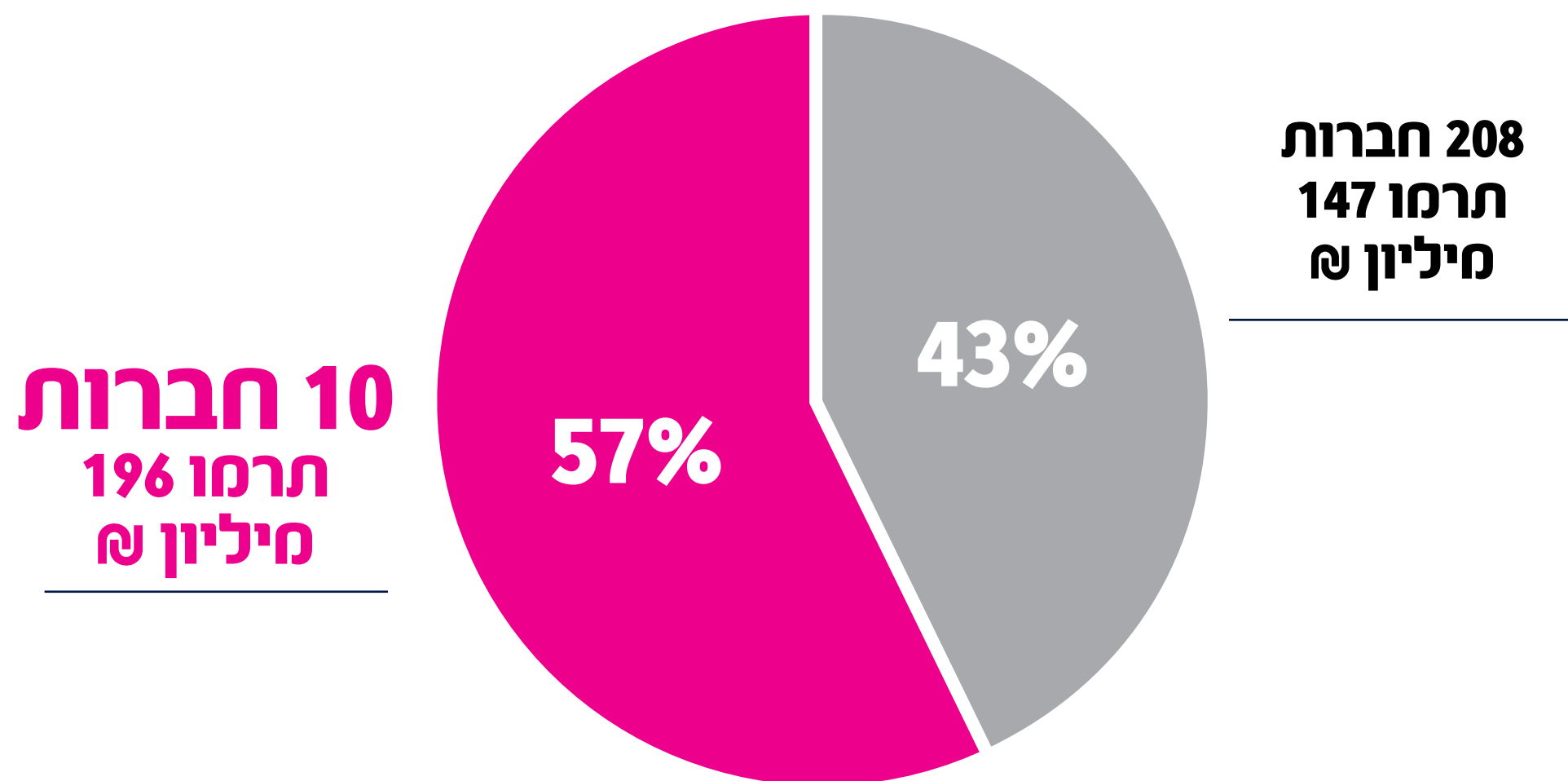
תרומה 2020	תרומה 2021	שינוי באחוזים	שינוי במיליוני ₪	החברות המובילות בתרומה
11.9	21	76%	9.1	דיסקונט
5.0	9.8	96%	4.8	שופרסל
1.2	3.5	194%	2.3	הפניקס
5.4	7.2	33%	1.8	אלטשולר שחם גמל
2.1	3.6	67%	1.4	דלתא
10.0	11.1	11%	1.1	הראל השקעות
37.0	38.0	3%	1.0	לאומי
5.4	6.4	17%	0.9	רמי לוי
16.4	17.2	5%	0.8	מזרחי טפחות
6.2	6.7	8%	0.5	אלוני חץ

22% מהחברות תרמו מעל 1 מיליון ₪

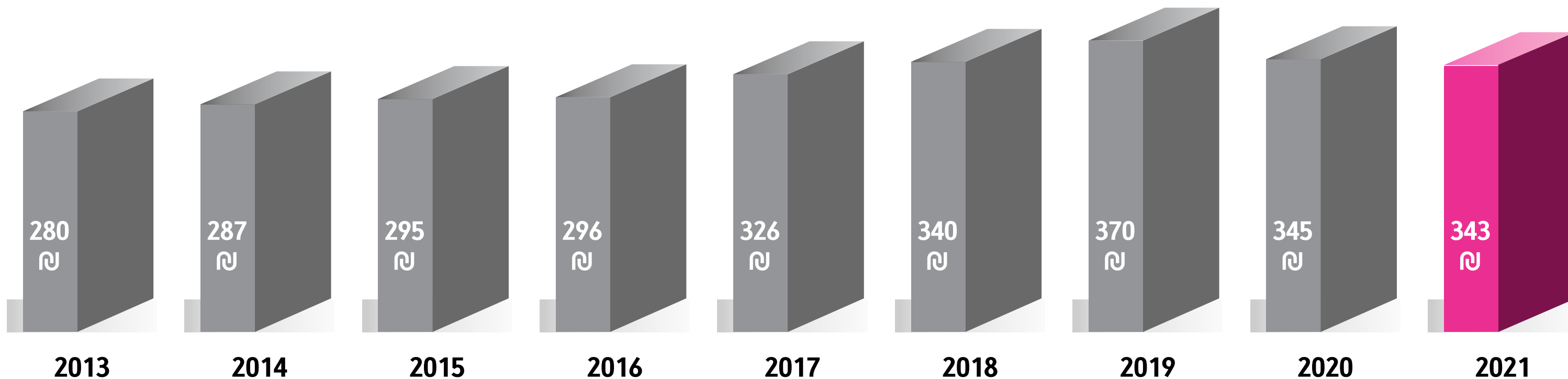
10 התורמות הגדולות תורמות 57% מסך התרומות

• הריכוזיות של התרומות נותרה בעינה, כך ש-10 החברות התורמות הגדולות תורמות 57% מסך התרומות של כלל החברות הציבוריות בישראל.

סך התרומות של חברות ציבוריות נותר זהה בשנת 2021

• הירידה בהיקף התרומה ב-2021 נובעת מבעיות בדיווח של החברות לצד סיומה של תרומה חד פעמית של בנק הפועלים בשנת 2020, וכן, ירידה בהיקף התרומות של מוצרים קמעונאיים מצד חברות המזון והקמעונאות עם דעיכת מגיפת הקורונה.

הרוב המוחלט של החברות אינן מפרטות את אופן הקצאת התרומות שלהן

- **בניתוח גס של דיווחי 10 התרומות הגדולות של 2021 עולה שקהלי היעד העיקריים אליהן מופנות התרומות הם: קשישים, אנשים החיים בעוני ובני נוער.**
- **כאשר מנסים לנתח את התרומות של התורמות הגדולות לפי תחומים קשה להוציא תובנות חד משמעיות אך מהניתוח הראשוני עולה שמרבית התרומות מיועדות לנושאים כמו חינוך ומחקר (בדגש על חינוך בני נוער וקידום אוכלוסיות מוחלשות), רווחה ובריאות.**
- **יש מקום להגברת השקיפות בנוגע ליעדי התרומות. ראוי שחברות ציבוריות יובילו מהלך וינהיגו דיווח בהיר ואחיד.**

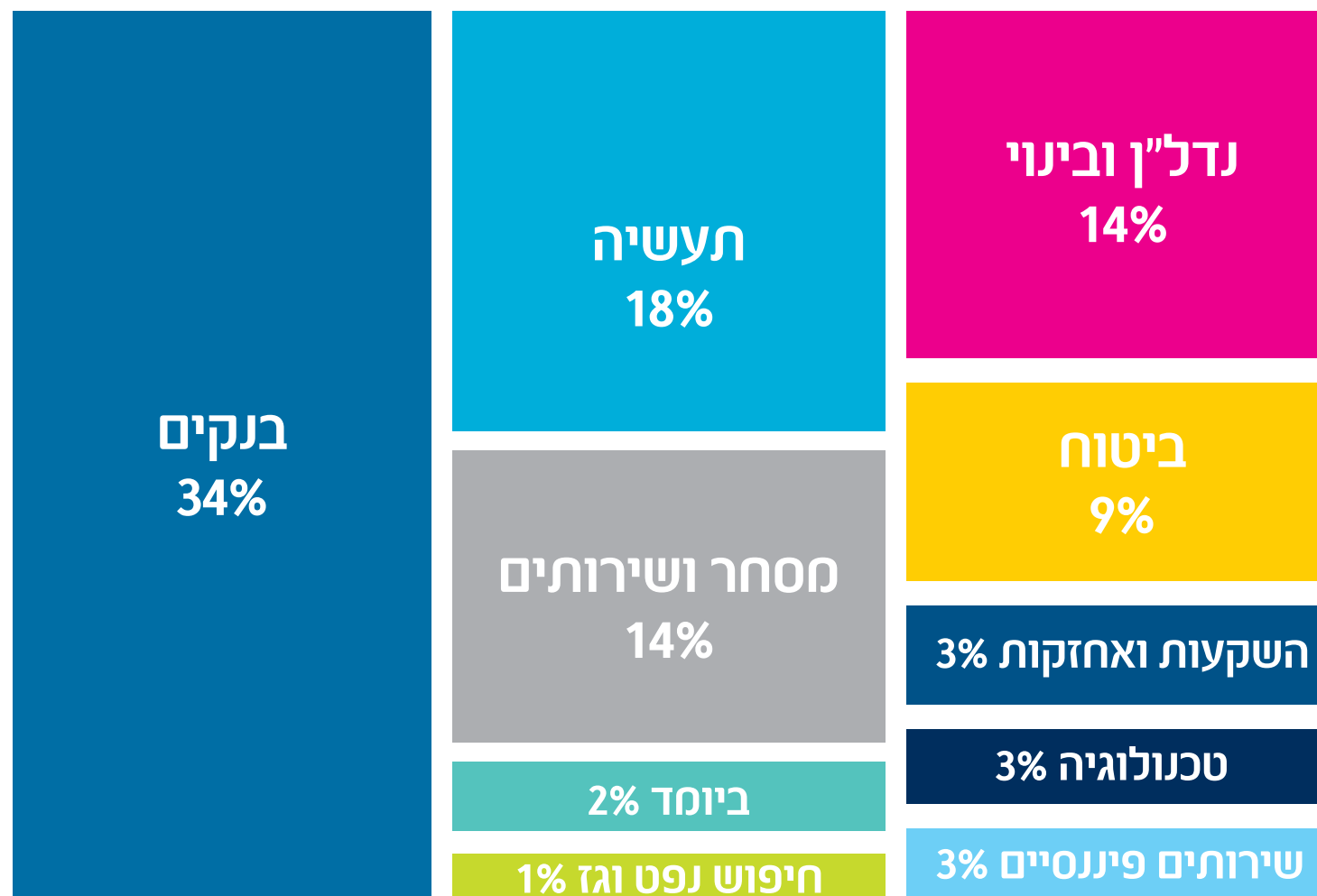

השוואת דפוס התרומה בין ענפי הכלכלה השונים

התפלגות תרומת חברות ציבוריות לפי ענף

• כמו בשנים קודמות, גם בשנת 2021 למעלה משליש מהתרומות נתרמו על ידי בנקים.

התפלגות תרומות חברות ציבוריות לפי ענף

ענף	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ביומד	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
ביטוח	4%	5%	7%	6%	7%	7%	8%	8%	9%
בנקים	35%	34%	33%	36%	34%	32%	35%	34%	34%
השקעות	6%	6%	6%	5%	7%	7%	6%	4%	3%
חיפוש נפט וגז	0%	-	-	-	-	1%	1%	2%	1%
טכנולוגיה	2%	4%	1%	4%	2%	4%	3%	3%	3%
מסחר ושירותים	15%	14%	16%	11%	14%	13%	11%	12%	14%
נדל"ן ובינוי	20%	20%	18%	22%	20%	18%	18%	14%	14%
שירותים פיננסיים	1%	1%	1%	1%	1%	1%	3%	3%	3%
תעשייה	17%	16%	18%	15%	14%	17%	17%	21%	18%

חציון אחוז התרומה מהרווח (לפני מס) בקרב החברות התורמות, לפי ענף

ענף	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ביומד	0.00%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.8%
ביטוח	0.40%	0.0%	1.0%	1.1%	0.6%	0.8%	0.7%	0.5%	0.3%
בנקים	0.60%	0.7%	0.6%	0.7%	0.5%	0.5%	0.5%	0.7%	0.3%
השקעות ואחזקות	0.20%	0.4%	0.6%	0.2%	0.2%	0.3%	0.3%	0.2%	0.1%
חיפוש נפט וגז	0.00%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%
טכנולוגיה	0.60%	0.6%	0.3%	0.3%	0.5%	0.4%	0.3%	0.2%	0.2%
מסחר ושירותים	0.80%	0.0%	0.7%	0.4%	0.3%	0.3%	0.6%	0.4%	0.3%
נדל"ן ובינוי	0.30%	0.2%	0.1%	0.4%	0.3%	0.3%	0.2%	0.3%	0.1%
שירותים פיננסיים	0.60%	0.5%	0.5%	0.0%	0.4%	0.5%	0.3%	0.4%	0.3%
תעשייה	0.60%	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%	0.5%	0.5%	0.2%	0.2%

פירוט התרומות המובילות לפי ענף כלכלי

א. ביטוח

עשר החברות הגדולות	סכום תרומה באלפי ₪	אחוז תרומה מהרווח
הראל השקעות	₪ 11,100	0.7%
מגדל ביטוח	₪ 9,000	0.4%
הפניקס	₪ 3,500	0.1%
כלל עסקי ביטוח	₪ 3,300	0.2%
אידיאיי ביטוח	₪ 1,800	0.6%
סנורה סב החז	₪ 557	0.1%
וישור גלובלטיק*	₪ 21	-

ב. בנקים

אחוז תרומה מהרווח	סכום תרומה באלפי ₪	עשר החברות הגדולות
0.4%	₪ 38,000	לאומי
0.5%	₪ 35,900	פועלים
0.5%	₪ 20,957	דיסקונט
0.3%	₪ 17,200	מזרחי טפחות
0.1%	₪ 3,000	בינלאומי
0.2%	500	ירושלים

ג. השקעה ואחזקות

אחוז תרומה מהרווח	סכום תרומה באלפי ₪	עשר החברות הגדולות
0.2%	₪ 2,568	ערד
0.3%	₪ 2,550	חברה לישראל
0.9%	₪ 1,394	מבטח שמיר
0.3%	₪ 1,120	אלקטרה
0.1%	₪ 690	לפידות
0.1%	₪ 423	חברת הכשרת הישוב בישראל בע"מ
42.4%	₪ 227	ערך פיננסים כהלכה בע"מ
0.1%	₪ 201	אפקון החזקות
-	₪ 150	פרוטאולוגיקס-ש*
0.1%	₪ 121	מספנות ישראל

ד. חיפוש נפט וגז

אחוז תרומה מהרווח	סכום תרומה באלפי ₪	עשר החברות הגדולות
-	1,619 ₪	א.ו.פי.סי*
0.3%	990 ₪	פז נפט
0.8%	859 ₪	רציו יהש
0.1%	280 ₪	דור אלון
0.5%	278 ₪	סופרגז אנרגיה
0.2%	100 ₪	תמר פטרוליום
0.0%	68 ₪	דלק קבוצה
1.0%	51 ₪	לפידות חלץ יהש
0.1%	40 ₪	נאוויטס פטרוליום יהש
0.0%	6 ₪	אלון גז

* שנת 2021 הסתיימה בהפסד

ה. טכנולוגיה

אחוז תרומה מהרווח	סכום תרומה באלפי ₪	עשר החברות הגדולות
0.3%	₪ 3,751	אלביט מערכות
0.3%	₪ 950	מטריקס
1.0%	₪ 884	אנלייט אנרגיה
0.4%	₪ 747	קבוצת מיחשוב ישיר בע"מ
0.7%	₪ 616	חלם תים
0.8%	₪ 590	אנרג'יקס
0.2%	₪ 479	מיטרוניקס
0.4%	₪ 229	וואן טכנולוגיות
-	₪ 200	טופ גאם*
-	₪ 158	גלאסבוקס*
0.1%	₪ 61	ספרינג ונצ'רס

1. מסחר ושירותים

עשר החברות הגדולות	סכום תרומה באלפי ₪	אחוז תרומה מהרווח
שופרסל	9,800 ₪	1.9%
רמי לוי	6,354 ₪	2.3%
בזק	5,600 ₪	0.4%
יוחננוף	3,688 ₪	1.4%
פתאל החזקות*	2,618 ₪	-
קרסו	2,500 ₪	0.7%
פוקס	2,320 ₪	0.5%
דיפלומט אחזקות*	2,300 ₪	-
אלקטרה צריכה	1,388 ₪	0.7%
דלק רכב	1,155 ₪	0.1%

ז. נדל"ן ובינוי

אחוז תרומה מהרווח	סכום תרומה באלפי ₪	עשר החברות הגדולות
1.0%	₪ 7,443	אלרוב נדלן
0.3%	₪ 6,700	אלוני חץ
1.0%	₪ 6,000	וילאר
0.4%	₪ 3,137	סגה אור
1.0%	₪ 3,049	דמרי
0.2%	₪ 2,739	ביג
0.1%	₪ 2,500	גזית גלוב
0.2%	₪ 2,000	אמות
0.2%	₪ 1,952	ישרס
0.6%	₪ 1,767	שיכון ובינוי

ה. שירותים פיננסיים

עשר החברות הגדולות	סכום תרומה באלפי ₪	אחוז תרומה מהרווח
אלטשולר שחם גמל	₪ 7,200	2.0%
מיטב דש*	₪ 2,000	-
איביאי בית השק	₪ 1,203	0.6%
מימון ישיר	₪ 500	0.2%
מור השקעות	₪ 260	0.6%
פועלים איביאי	₪ 206	0.4%
גמא ניהול וסליקה*	₪ 159	-
אופל בלאנס	₪ 78	0.2%
ברקת קפיטל	₪ 27	0.7%
מניף	₪ 20	0.0%

ט. תעשייה

אחוז תרומה מהרווח	סכום תרומה באלפי ₪	עשר החברות הגדולות
0.7%	₪ 24,880	ICL
2.6%	₪ 21,600	שטראוס
1.3%	₪ 4,099	סנו
0.7%	₪ 3,553	דלתא
-	₪ 1,490	קבוצת אקרשטיין*
-	₪ 912	רב בריח*
0.4%	₪ 701	קרור
1.2%	₪ 572	שניב
0.1%	₪ 510	שפיר הנדסה
1.9%	₪ 438	חד